

تعیین ژنز و محیط تکتونوماگمایی دایک‌های دیابازیک کوه آق داغ غرب ملارد کرج

*سیبزیان اکرم^۱ پیامنی علیرضا^۲

۱-دانشجوی دکتری پترولوزی دانشگاه علوم تحقیقات تهران sabzian2002@gmail.com

۲-سازمان صنعت، معدن و تجارت استان مرکزی payamani2000@gmail.com

چکیده:

در ۱۵ کیلومتری غرب شهرستان ملارد از توابع کرج سنگهای از نوع ولکانیک و ساب ولکانیک مربوط به ائوسن و پس از آن رخنمون دارند. ریولیت‌ها در سنگهای آندزیتی نفوذ کرده و خود توسط مجموعه‌ای از دایک‌های دیابازیک قطع شده‌اند. مطالعه پتروگرافی و پترولوزیکی این دایک‌ها میتواند تعیین کننده محیط تکتونوماگمایی آنها و نهایتاً راهی به تکوین ساختاری زمین شناسی ایران در این منطقه باشد. در بررسی‌های پتروگرافی و پترولوزیکی این سنگ‌ها و ترسیم نمودارهای ژئوشیمیایی ماهیت الکالن ماقمای سازنده دایک‌های دیابازیک مذکور محرز شده است. رسم نمودار عنکبوتی دایک‌های مذبور نشان داد که ماقمای آلکالن سازنده این دایک‌ها در اثر فروزانش پوسته اقیانوسی و آبدایی و ذوب گوه گوشه‌ای به وجود آمده‌اند. همچنین در این مطالعه محیط تکتونیکی حاشیه فعال قاره‌ای برای ماقمای سازنده این دایک‌ها به اثبات رسیده است.

واژه‌های کلیدی: دایک دیابازیک، آلکالن، البرز مرکزی، ملارد، آق داغ

مقدمه:

منطقه جنوب شرق بوئین زهرا تا جنوب کرج، شامل حجم وسیعی از فوران‌های آتش‌شانی دوره ترشیری، به ویژه ائوسن و پس از آن است. در ۱۵ کیلومتری غرب شهرستان ملارد کرج گنبدی ریولیتی در آندزیت‌ها نفوذ کرده و دایک‌های متعدد دیابازیک آن را قطع کرده‌اند. منطقه مورد مطالعه شامل بخش کوچکی از این فوران عظیم تاریخ زمین شناسی ایران زمین است و از نظر ساختاری، بخش کوچکی از زون ساختاری سندنج-سیرجان از ایران مرکزی می‌باشد. ضمناً آنچه در مطالعات صحرایی روشن است، اینکه روند دایک‌های نفوذ کرده در ریولیت‌ها بیانگر روند زون سندنج-سیرجان است. در این مطالعه بررسی‌های پتروگرافی و ژئوشیمیایی روی نمونه‌های جمع آوری شده از دایک‌های منطقه، صورت گرفته و این دایک‌ها از نظر میکروسکوپی و ماکروسکوپی مورد شناسایی قرار گرفته‌اند.

در خارج از چهارگوش مورد مطالعه، به سمت غرب آن، گرانیت‌ها و گرانودیوریت‌های الیگوسن حضور دارند که به عقیده دوروزی و وثوقی، ۱۳۸۸، به سن الیگوسن (یعنی پس از ائوسن) هستند و به نظر میرسد گنبد ریولیتی منطقه مورد مطالعه هم ارز با آن گرانیت و گرانودیوریت‌ها بوده که توانسته در این چهارگوش به